

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

SZERKESZTŐSÉG,

hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Fűvészkert-utca 1079.

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven.

Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.

KIADÓ HIVATAL,

hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.

Tartalom. A zsinati munkálatokat előkészítő bizottság egyházalkotmányi albizottságának küldöttsége által a magyarországi ev. ref. egyház alkotmányos szervezetére készített javaslat. E—s. — Az ultramontán lelkiismeret. Gergely Károly. — Tárcza. A XV-ik zsoltár. Szaboleska Mihály. — Iskolaügy. Ref. gymnasiumi főigazgató. Dr. Major Károly. — Könyveink. A temesvári önálló ref. egyház. Futó Zoltán. — Irodalom. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetések.

A zsinati munkálatokat előkészítő bizottság egyházalkotmányi albizottságának küldöttsége által a magyarországi evang. ref. egyház alkotmányos szervezetére készített javaslat.

V.

Az egyetemes konventről és a zsinatról szóló szakaszok a tapasztalatoknak s a már megalkotott állapotoknak megfelelőleg nyerne apróbb módosításokat. Így az egyetemes konvent hatáskörét szabályozó § e) pontja helyett a bizottság a következő szöveget ajánlja: „elvi határozatot mond oly közigazgatási vitás kérdésben, melyet valamely egyházkerület közgyűlése a konvent eldöntése alá önként felterjeszt. Az ily elvi határozatot az illető egyházkerület, a mely a konvent eldöntését kikérte, a felmerült konkrét esetekben alkalmazni tartozik“. Ennek indokolása a következő:

„A konvent hatásköréhez sorozott ügyek közt az egyházi törvény 61. §-ának e) pontja alatt említett ügyek meghatározása nem eléggé szabatos s különböző magyarázatokra alkalmas.

Nem eléggé biztos, hogy mit ért a törvény a közigazgatási ügyekkel szembe helyezett „felmerülhető viszályos ügyek“ alatt, a midőn a b) pontban az egyházkerületeket közösen illető ügyekről már intézkedett.

Ha az egyházkerületektől felebbezett ügyekben fe-

lebbezési hatósággá kívánta volna tenni a törvény az egyetemes konventet, akkor az az intézkedése nem volna érthető, hogy csak arra az esetre tartotta volna fenn a konvent intézkedési jogát, ha valamely egyházkerület jónak találja az ügyet a konvent elé felterjeszteni. Tehát az egyházkerület tetszésére bízta volna, hogy enged e és mely esetekben enged felebbezési jogot. Ha a törvény a 61. § e) pontjában a felebbezést kívánta volna szabályozni, akkor magában érthetőleg a felebbezés eseteit is szabályozta volna, s akkor nem is képzelhető a szabályozásnak oly módja, a melyszerint a felebbezhető ügyeket az alantasabb hatóság a felebbezési hatóság előtt tetszése szerint elvonhassa.

Az egyházi törvény 61. §-ának e) pontjában tehát nem találhattuk azt az értelmet, hogy az által a konvent felebbezési hatósága s egyáltalában a felebbezés szabályoztatott volna.

Nem is tartanánk helyesnek a konventet közigazgatási ügyekben és a fegyelmi ügyek fentartott eseteit kivéve — bírói ügyekben sem, felebbezési forummá alkotni. A konvent évenként csak egyszer jön össze, már az egyházmegyék és egyházkerületek gyűlései is évenként csak egyszer vagy kétszer tarthatók, a miből azonnal látható, hogy a konventhez felebbezett ügyekben csak igen szerencsés esetekben lenne lehetséges két év alatt határozatot nyerni. Az alsóbb hatóságok határozatainak feloldása, újabb vizsgálat, bizonyítási eljárás s újabb ítékezés esetén egyes ügyek felülvizsgálata 3—4 évre is elmaradhatna, a mint ez lelkesválasztási ügyekben már eddig is sajnos valóságnak bizonyult.

Közigazgatási konkrét esetekben, melyek rendszerint gyors intézkedést igényelnek, az eldöntést évekig függőben tartani az egyházi élet és közügyek hátránya nélkül lehetetlen. Célyszerűbbnek és helyesebbnek látszik annál fogva inkább a felebbezési jogot korlátozni s a fegyelmi

ügyek közül a konvent hatás- s illetékességekörébe fentartott ritka eseteken kívül legfőbb felebbezési forumul az egyházkerületeket ismerni el.

A felebbezésnek ilyen módon való rendezése nem zárná ki azt az esetet, hogy a konvent határozata bizonyos vitás elvi kérdésekben egyik vagy másik egyházkerület által kikéressék. Elvi kérdésekben hozott határozat a közgazgatás rendes menetét nem tartóztatná fel, de irányzatul szolgálna az illető egyházkerület részére jövőben előforduló esetekben, s alkalmas volna arra, hogy egyenlő joggyakorlat fejlődjen ki. A konvent által kimondott elvi határozat más egyházkerületek figyelmét is kiérdemelné s oda hatna, hogy a gyakorlat országosan is összhangzóan fejlődjen. A 61. § e) pontjában, — ha azt a felebbezés szabályozásának nem akarjuk tekinteni, a mi ellen okainkat már előadtuk, — nem is tekinthetünk más intentiót, mint a mit a javasolt szövegezés által kívánunk kimondani, tehát csak szabatosabb szövegezést kívánunk adni annak a gondolatnak, a melyet a 61. § e) pontjában vélünk találni“.

Az egyházi tisztviselőkről és egyes egyháztagokról szóló szakaszok is apróbb módosítást s itt-ott új §-t nyernek; de mint az indoklás is mondja, nagymérvű lényeges elvi módosítások nem hoznak javaslatba; a legtöbb észrevétel vagy megjegyzés inkább csak az irányra, vagy arra vonatkoznak, hogy az összefüggés, szorosabb egymásután és logikai rend inkább kitűnjék a szövegben.

Részünkről a 94. §-ban a segédlelkészekre vonatkozó emez újítást „önként értetvén, hogy a hol az egyházmegyék s illetőleg esperesek tartják jogkörükben a segéd- és időközi lelkészek ügyének rendezését, minden egyes esetben tartoznak intézkedésekről, tudomásul vétel végett a püspöknek jelentést tenni“, semmi világos czélzattal bírónak nem tartjuk, s mint a gyakorlatban soha nem valósult elhagyandónak véljük, annyival inkább, mert az esperes a segédlelkészekre vonatkozó intézkedéséről az egyházmegyei közgyűlésnek koronként számot ad.

A 99. §-ban a hittani tudományokat nem végzett, de rendkívüli esetekben szószékbe bocsátható tanítók részére annak kötelezővé tétele, hogy a lelkész által megjelölt könyvből olvassák fel a kiválasztott beszédet, szintén olyan, mely kihagyható, — egy önértetes tanító sem vállalkozván erre ott, hol a gyülekezet szabadon előadott egyházi beszéd hallgatásához van szokva.

A 109. §. helyesen van módosítva akként, hogy a lelkész az úrasztalához járuló növendékek előkészítését ellenőrzi, a tanítás vezetésébe közvetlenül befoly, kellő újítást és tanácsot ad stb.

A lelkészek jog- és kötelességkörét szabályozó §-okhoz egy új §. betoldását javasolja a küldöttség ekként: „Az egyházközség szellemi s anyagi ügyeire felügyelet a lelkészt első sorban illetvén, minden e téren felmerülhető visszaélés tekintetében felelősség hárul reá“. E §. létrehozásának indoka a lelkész éberségre serkentése; de mint az indoklás is mondja, a törvényben meg vannak határozva a jogkörök, melyek keretében ő a felelősséget illetőleg magát mentheti s tisztázhatja.

A 140. §. módosításával ki van egyenlítve az eddigi vizszasság, az mondatván, hogy a gondnokság alól a kellő indoklás mellett a felmentés megadható; de az, ki kellő ok nélkül kíván felmentetni, felmentési díjat fizessen.

A 142. §-ban igen helyesen a főgondnok és gondnok tendői elkülönítetnek.

Az egészen új V. fejezet a szegények és árvák gondnokáról szól. Kisebb egyházközségekben e tiszt az egyházközségi gondnokra, sőt, ha erre önként vállalkozik, a lelkészre is ruházható.

Ime, habár vázlatosan, — mire a tér szűke kényszerített, — de mégis főbb vonásaiban ezekben kívántuk ismertetni a kéz alatti javaslatot, s midőn ismertetői tisztünkől megválnak, azon meggyőződéssel teszszük ezt, hogy a bizottság jó munkát végzett s lelkiismeretes eljárására nyugodtan tekinthet vissza.

E—s.

Az ultramontán lelkiismeret.

Az elkeresztelési vita alkalmából az ultramontán papok és lapok, sőt a napi sajtó legnagyobb részének ellenünk izgató cikkei is minduntalan a lelkiismeret szabadságára s a róm. kath. klérus hazafiságára hivatkoznak.

Legújabbán az egyik élelappal komoly verszetben szólít fel, hogy a fiatalabb és gyengébb testvér ne nyomja el az idősebbet; a „Religio“ meg azzal fenyeget, hogy „az igazságot szerető haragos Isten az ég minden mennyköveit, a föld minden csapását, a pokol minden furiáját rázúdítja miattunk erre a nyomorult szegény magyar hazára“.

A kik hitsorsosaink közül tiszta magyar református vidéken és jó hazafiak közt élnek, természetesen csak mosolyoghatnak az efféle badar beszédre; de mi, kik vegyes vallású lakosokkal, többféle nemzetiségekkel s egyházunk nyomasztó szegénységének száz meg száz lajával állunk szemben, és a vegyes házassági bajoknak minden esinját-binját jól ismerjük, még az országközi dicső győzelem után is aggódva várjuk, mi lesz velünk? Hiszen az újságolvasó közönség egészen félre van vezetve, s még a műveltebbje is azt hiszi, vallja, hogy csakugyan mi protestáns lelkészek vagyunk a hibások, mert a természeti joggal szemben a tétéles jogot akarjuk érvényre emelni s a családi békét zavarjuk, midőn a szülék akaratát a törvény korlátai közé kívánjuk szorítani.

Megfeleltek ugyan ezekre az országgyűlésen elég bőven és alaposan, hanem azért a felzaklatott kedélyek nincsenek és nem is lesznek egyhamar lecsillapulva, mert a természeti örök jog elveit ultramontán atyánkfiai csak ajkukra vették, de lelkőkben egy szikrája sincs annak a gondolatnak, hogy ugyan ehhez a közös joghoz másnak is volna egy kis jussa.

Nem hivatkozom a történelemre. Ezt ők egészen másként tanulják. Krisztus Urunk intésére sem. Ezt ők másképen magyarázzák. A vallásügyi törvényekre sem. Ezeknek érvényét nem ismerik el. Nekiek a pápa ad újítást. Csak lelkiismeretökhöz szólok néhány szót; saját tapasztalataimból hozok fel egy pár eltagadhatatlan tény; hadd lássák, mit mond az ilyenekre az ő keblökben a belső bíró?

Gyermekkori emlékeimen kezdem. Apám gazdatiszt volt egy grófi nagy uradalomban. Száz meg száz jobbágnak parancsolt. Kilencz gyermekét úri módon, tisztességesen táplálhatta, neveltethette hivatala jövedelméből. Történt azonban,

hogy a tulajdonos gróf az uradalmat a szatmári káptalannak eladta: A káptalan lelkiismerete nem tűrhette meg református tisztet; apám nem akart egész családjával együtt katolikussá lenni; tehát úgy tettek vele, mint Zichy Nándor gróf akar ezután: elbocsátották és kerestek másat, a ki szintén ilyen népes családdal reformátusból katolikussá lett; mi pedig hogy milyen nyomorúságra jutottunk: azt most is élő ismerőseinkkel bizonyíthatom. És akkor ezt a kegyes Hám János püspök, kinek most Szatmáron szobrot készülnek emelni, lelkiismeretével egyezőnek, sőt meglehet, épen Isten dicsőségére szolgáló jó cselekedetnek tartotta. Óh, azok a püspöki javak, meg káptalani tőkepenzsek sok jó cselekedetre képesítenek. — Jól emlékszem, mennyit beszéltek róla, milyen könnyű Szatmáron pénzhez jutni; ád a püspök, a kinek csak kell, ha katolikussá lesz. Meg is szaporodott a katolikus lakosok száma rohamosan. Hám János még alig talált számbavehető gyülekezetet, meg egy kistemplomot; s ma már ezekben számítanak. Páskuj prédikációiban dicsekszik is vele, így szólván: „Ime, csak maiak és tegnapiak vagyunk s máris katolikus színezete van a városnak“. A színezet még csak hagyján volna, de mostanában már a szellemet is azzá akarják tenni. Az a szellem pedig távol jár a lelkiismereti szabadságtól és a természeti jogok tiszteletétől. Bizonyítja ezt a következő számban elmondandó eset.

Gergely Károly.

(Folyt. köv.)

Tárcza.

A XV-ik zsoltár.

Hallgass reám én Istenem,
Hadd kérdejek én egyet te tőled:
Ki az, kit itt, a szent helyen,
Nem bánt soha szív-félelem?
S bízvást megáll mindig előtted?

Ugy-e csak az, ki útadat
Híven megőrzi életében?
Ki nemcsak szól nagy-igazat,
Tetteiben is az marad;
S hamisság nem lakik szívében?

Ugy-e csak az, ki mást szeret,
A rágalomnak nem barátja;
Becsül minden te-hívedet,
Kerüli az istentelent,
És esküjét mindig megállja?

Ugy-e csak az, ki csillagot
Az égen választott magának?
Pénn bünt kezén sohsem hagyott,
S nem gyűjt bűnös, szennyes vagyont,
Ez az, úgy-e, ki itt megállhat?

Szabolcska Mihály.

Iskolaügy.

Ref. gymnasiumi főigazgató.

Egyházkerületünk középiskolai felügyelő bizottságának elnöke az őszi közgyűlés elé terjesztett jelentését egy igen

figyelemre méltó enunciatióval zárta be. Lehet, hogy a technikus terminusban nem vagyok elég szabatos, de nem tévedek talán a lényegben, ha úgy vélem, hogy a jelentés zárszavai nem másra céloznak, minthogy kerületi gymnasiumaink élére a kir. főigazgatók hivatali szervezetének megfelelő, cvvel azonos egyházi felügyelő közeg állítassék.

A kérdés ma már tárgyalás alatt van. Gymnasiumaink tanártestületei és igazgató-tanácsai érdemlegesen foglalkoznak a jelentéssel, s az arra vonatkozó észrevételek már a jövő hó elején alkalmat nyitnak oly eszmecserék megismerésére, melyek gyakorlati alkalmazásukban nem egy tekintetből használhatók is lesznek középiskoláink külső és belső ügyeinek javára.

Minket ez alkalommal, a vita eredményét be nem várva, tisztán csak egyéni reflexiók vezetnek, olyan természetűek, melyek a fentforgó kérdés tárgyalása rendén keltek, s a melyek mint ilyenek, sem mesterséges hangulatcsinálásra nem irányulnak, sem pedig az illetékes körök elhatározásainak praejudikálni nem akarnak. Különben is erős abbeli meggyőződésünk, hogy a kik a felügyelő bizottság elnökének emelkedett intencióit átértik, csak örömmel tudnák üdvözölni egyházkerületünk intézkedését oly reform keresztülvitelében, a mely által és a melyben iskoláink intenzív fejlődése a leghatékonyabb biztosítékát találna meg.

Nem is részletezve hát itt bővebben ez ideát, inkább csak egy pár gondolatot kívánunk fűzni a szervezés módjához, ha okunk lehet a megvalósítás iránt reményeket táplálni.

Egy kerületi gymn. főigazgatói állás szervezése autonómiánk keretében csak úgy képzelhető, ha a jelenlegi felügyelő bizottság e ténnyel egyszersmind megszűnik, már azon oknál fogva is, mert hiszen voltaképen ennek fogyatékos szervezete és meg nem felelő volta látszik indukáltá tenni a hivatali főfelügyelet gyakorlásának egy személyben összpontosítását. De meg ez esetben a jelenlegi intézmény hatályon kívül helyezését adminisztratív és pénzügyi tekintetek is támogatták.

A főigazgatói állás, mely a dolog természete szerint a felügyeleti jog és hivatali hatáskör kiterjesztésének önálló jellegét involválja magában, nem volna beilleszthető az addigi szervezetbe; de meg céltalan is lenne, a mennyiben az illető főigazgató, mint erre való szakember, mint a középiskolai oktatás és nevelés kérdéseiben széles ismerettel és általános műveltséggel bíró hivatali közeg egymagában egyesítené mindazon kellekeket, melyek az állás természetével járnak, s melyekre a kormány, mint alkalmunk van tapasztalni, a viszonyokhoz képest, az illető állásoknál mindig főtekintettel szokott lenni.

Nekünk bizonyára szintén csak ilyen tekintetből kell kiindulnunk, s ha a siker reményével is kecsegtetni akarjuk magunkat, ez állást működési körében, ténykedése egymásba folyó és egymást kiegészítő phasisaiban a felekezeti szempontok mellett identikussá kell tennünk a kir. főigazgatókéval. Egyébként nem sokkal haladnánk előbbre, s közben kellene belátnunk, hogy újabb reorganizációra szorultunk, hogy az eredmény teljes és minden tekintetben kielégítő lehessen.

Nem tagadom, hogy ily szerrel hozzá nem járulunk a burokrácia szaporításához, a melytől pedig mostanság már meglehetősen fázunk, de hát talán inkább megalkudhatnánk a követelődző formákkal, csak hogy ennek fejében valami pozitív eredményre számíthassunk.

Feltéve már most, hogy a kerületi főigazgató állást ez

állás minden attributumával kívánjuk szervezni, számot kell vetnünk mindenek felett avval, hogy a javadalmazást mely forrásokból tudnók fedezni? A kérdésnek részben megoldását eszközölné véleményünk szerint az, hogy a jelenlegi felügyelő bizottság évenkénti költségeit, mintegy 1100 forintot, ez intézmény megszűntével a főigazgató javadalmazására lehetne fordítani. — Ez persze körülbelől csak harmada volna annak az összegnek, mely a főigazgatói fizetés és hivatal ellátására szükséges, ha arra is kell gondolnunk, hogy az adminisztráció megköveteli egy tollnoki állás kreálását is. De meg az is bizonyos, hogy csak kellő és a szolgálatoknak megfelelő javadalom mellett számíthatunk arra, hogy egyénre, ki összes képességeit, teljes tevékenységét az ügynek szenteli. Ha ez megvan, az iránt már kevésbé kétségeskedhetünk, hogy hitünk sorsosai között ne akadna alkalmas ember; sőt talán legjobbaink sorából választhatnók ki a legalkalmasabbat.

Inkább tehát a finandális szempont ez, a mi némelyekben e nagyfontosságú reform keresztülvitele iránt scrupulosokat támaszthat, — és e hangulat bizonyára többeket fog befolyásolni a terv realizálása idején. Hinnünk kell azonban, hogy a felmerülhető kétségeskedés és tartózkodás csak oly átmeneti jellegű lesz, a mi radikális újításoknál nem ritkán szokott fellépni, s a kerület vezérférfiainak bölcs belátása végül megtalálja a módot arra, mely által tanügyünk jövő fejlődésével a legbensőbbben összeforrott érdekek és messze néző célok kivi-tele forog szóban.

Dr. Major Károly.

Közügyeink.

A temesvári önálló ref. egyház.

(Folytatás.)

Deczember 28-án csakugyan megjelentek az egyházmegye képviselői, hogy meghozzák, hirdessék nekünk a nagy örömet, a karácsonyi hírt: „az íge testté lön“; a mire a hívek újra feléledt lelkesültsége vágyakozott, az többé nem csak távoli cél, reményeiknek tárgya, hanem megadatik nekik a valóságban. Nagy örömmel, ragaszkodással várták őket a temesvári reformátusok.

S decz. 28-án Temesmegye székházának nagy termébe megtöltötte — az idő rövidsége miatt pedig csak alig értesített — hívek serege. Áhítatos örömmel hallgatták és fogadták a végrehajtó bizottság elnökének kijelentését, melyben tudatta a dolgok fejlődését, tudatta, hogy még ma egy önálló református gyülekezet alakul Temesvárott. Most küldöttség által meghíva jöttek nagytiszt. Szabó János esperes és nagyt. Szeremlei Sámuel főjegyző urak a terembe s az elnök rövid üdvözlése után szólni kezdett Esperes urunk. Szólott ékesen, buzgóssággal, s látva hallgatói arczán is az áhítatot, látva sokak szemében ragyogni a könyveket, beszéde mindig meghatottabb lön, s mindig jobban ragadta a hívek lelkét is magával s midőn feltette a kérdést: „megmáshíthatatlan szándékok-e a híveknek, hogy kiválva az eddigi egyházi közösségből, itt hazánk e szép Temesvár városában önálló református egyházközséget alapítsanak?!“ — az „ezt akarjuk“ ünnepélyesen hangzott fel mindenki ajkáról, mintha a sok száj egy szívnek teljességéből szólalt volna meg.

Megindultság tükrözött csaknem mindenkinek arczán, sokan felállva, kezöket szívökre téve, vagy esküre emelve mondották el az „akarjuk“ szózatát. És mikor erre következett a kijelentés, mely a temesvári református egyházat a törvények szerint megalakultnak mondotta ki, önkénytelenül kitört az ajkakon az „Éljen“ szózat. Sok éljenzést hallott e nagy terem, de buzgóbbat, áhítatosabbat, örvendőbbet ennél sohas m!

Egyszerűen, de magasztosan ment a lélekemelő ünnepély hátralevő része. Megválasztatott az egyház tisztikara; főgondnok: dr. Bécsy Gedeon kórházi igazgató, gondnok: Mágóri Mihály nagykereskedő, jegyzők: Cseresnyés Jenő kir. mérnök és Barathy Mihály tanár, pénztárnok: Dr. Baksa Lajos ügyvéd, ellenőr: Bocz József keresk. iskolai igazgató, ügyész: Dr. Csurgay Soma. Választatott 36 presbyter, mindannyian egyhangú közfelkiáltással. Az így alakított egyháztanács nevében Kovács Sebestény Aladár kir. főmérnök-presbyter tartott szép beszédet, kifejezést adva a hálának Isten előtt, ki törekvésünket kegyelmével sikerre vezette, a köszönetnek egyházi felsőbb hatóságainkkal szemben, melyek gyámolták a mi gyarlóságunkat, s amaz elhatározásnak, hogy a megalakított egyházért továbbra is buzgón, tevékenyen, teljes áldozatkészséggel munkálkodni meg nem szünnek!

Imádságra hívta ezután Esperes úr a gyülekezetet s a rövid, szívből fakadó imádság után széteszlottak az együttvöltak, de nem hiszem, hogy egy is akadjon köztök, kinek élete végéig emlékében nem maradna e nap.

A megalakulás után azonnal vasútra ült az egyház küldötte Cseresnyés Jenő kir. mérnök-presbyter, hogy az alakítási okmányokat személyesen vigye a főtiszt. püspöki hivatalhoz megerősítés végett, hogy a postai késedelmesség kikerülése mellett jan. 1-ére a kerületileg is megerősített egyház istenítiszteletet tarthasson. Főtiszt. Püspök urunk súlyos betegsége daczára személyesen vette át ez okmányokat, lelkének igaz örömeivel erősítette meg a nagy missiójú új egyházat s főpásztori áldáskívánását küldötte nekünk.

E megerősítés vétele után azonnal összeült az újonnan alakult egyház presbyteriuma. Esperes úr megnyitván a gyűlést, bejelentette, hogy időközeli lelkészül Futó Zoltánt nevezi ki. Majd megállapított az egyház 1891. évi költségvetése, melyre az egyháztanács 2500 forintot irányzott elő. Ennek az összegnek beszerzésére következő adóztatási kulcs állapított meg: 1. Cselédek, teljesen vagyontalan napszámosok fizetnek havonként 20 krt. 2. Kisiparosok és kiskereskedők havonként 50 krt. 3. Hivatalnokok fizetésöknek 1%-jét évenként. 4. Orvosok, ügyvédek, birtokosok stb. 2 frtot havonként. A meny nyiben pedig ez, vagy az ezen felüli önkényes ajánlatok a szükségletet nem fedeznék, s a hiányzó összeg a kívülről jövő adakozásokból, adományokból begyűjthető nem lenne, kimondotta az egyháztanács, hogy a 3 felső osztályt a szükség szerint pótdózás alá is kész vetni.

S megindult már ez alkalommal a presbyteriumban az adók önkényes megajánlása, s szépen mutatja a hívek áldozatkésztségét az, hogy csak egyetlenegy sem volt, a ki a reá eső adót ajánlotta volna meg. Voltak, kik a havi 2 frt helyett havi 10, havi 5 frtot ajánlottak s a nem egészen teljes számban együtt levő presbyterium több mint 700 forintot ajánlott meg ez évi adóul. S tették ezt mindannyian csupán lelkök indításából, sokan tán ama határozott tudattal, hogy e nagyobb mértékű ünnegeterhel etést másutt lesznek kénytelenek mago-

kon megtakarékoskodni. S tették ezt nemcsak intelligens, — áldozatra tehát készebbnek tartható, — híveink, de oly egyszerű emberek is, a kiknél többen felszólalánk, hogy nagy lesz sorsukhoz képest e felvállalt teher, de kik le nem beszélthettek, hanem örvendező arccal nyilatkoztatták ki, hogy a megajánlott adómenyiséget legalább addig, míg az egyház sorsa valamennyire biztosíttatik, magokra nézve kötelezőnek ismerik el.

Jól tudjuk, hogy még ez áldozatkészséggel sem leszünk képesek azt az összeget előteremteni, a mely ez oly nagy, oly drága városban szükséges leendő arra, hogy egyházunkat egészen tisztességesen és úgy tarthassuk fel, hogy az a többi nagy, gazdag felekezetek mellett szegyenkezés nélkül megállhasson s feladatának megfelelően. Nem leszünk képesek akkor, midőn az egyesült egyház vagyonaiból, melynek gyarapításához a külföldi és magyar reformátusság fillérei, s 66 éven át az itteni hívek adója és adományai is járultak, egyelőre épen semmit nem nyertünk, sőt — ha a békességes fejlődést, az evangélikusokkal az anyagiakért folytatott küzdelem által megbénítani nem óhajtjuk, ha nehéz helyzetünket még nehezebbé tenni az által nem akarjuk, hogy a pereskedés gyűlöletét magunkra vonjuk — nagy valószínűséggel nem is nyerünk soha!

De midőn mi magunk mindent elkövetünk arra, hogy megélhetésünket biztosítsuk, hisszük, hogy e nagy missiójú egyházat felsőbb hatóságaink sem hagyhatják magára, hisszük, hogy ha majdan régi, erős egyházainkhoz, tehetős, az Ur által megáldott hitsorsosokhoz fordulunk segélyt kérő szózatunkkal, nem találunk zárt fülekre, de sőt országszerte segítségünkre lesznek jobbaink, hogy Isten dicsőségére megerősítsük s teljesen életképessé tegyünk a magyar reformátusság eme végvárát, leghatalmasabb délvidéki posícióját!

Futó Zoltán.

(Vége köv.)

Irodalom.

Hétköznapi könyörgések templomi használatra. Irta Csécsi Miklós ev. ref. lelkész. Lapszám: 1—231. Kapható a szerzőnél, Makón. Ára: 1 frt 50 kr. Gyoma, Kner Izidor könyvnyomdája, 1890.

(Vége.)

Jellemző tulajdonsága Csécsi imádságainak, hogy meglehetősen bő mértékben van bennük az elmélkedő elem. Ez nagy hiba, mondja tán valaki. De hát nekem arra nézve, hogy ezt imádságainkból ki nem zárhatjuk, nagyszámú és igen tekintélyes tanúim vannak. Kik ezek, merre laknak, hol van a hazájuk? Minden kül- és belföldi imádságíró, a kiket csak ismerem. Ezeknek a száma pedig légió! Mert hát, ha a művész keze a kép hátterének s a hatást fokozó momentumoknak kidolgozásával és a szükséges árnyalatok tapintatos alkalmazásával emeli ki és teszi megragadóvá főgondolatát: nem természetes-e, ha az imádságíró meg azon gondolatok beszövésevel fokozza a fohások benső melegségét, a melyeknek lecsorítása imádságaikat gondolatsegény érzélgessé alacsonyítaná? Csécsi is ezt teszi. Épen azért tehát ezt én az ő imádságaiban nem tartom hátrányosnak, hanem oly előnynek, mely a benső melegség fokozása mellett a tartalom változatos gazdagságának is biztosítéka.

Érdekes még azt is megjegyeznem, hogy Csécsi mondat-

szerkezete, — mely néhol a sok mellé- és alárendelt mondat összezsúfolása folytán nemcsak nehézkes, de hanglejtéssel való mondásra csaknem alkalmatlan, a monoton modor felé látszik gravitálni. De ezt nem azért hozom fel, hogy vele a különben nagyon derék könyv keletkezésének ártsak, — miután ezek a mondatok czeruzával szépen szétszedhetők, hanem inkább hogy alkalmat vegyek magamnak, az imádkozási ó és új modor felett valamit mondani. Vagy hát szóljon helyettem a kecskeméti nép. Nyílt titok, hogy e hírneves gyülekezet népe bold. Polgár Mihály püspököt, mint szónokot nem igen kedvelte. De, — ha szabad e kifejezéssel élnem, — könyörgését nemcsak a köznép, de még az intelligencia is istenítette. Az ő imádkozási modora pedig határozottan monoton volt. De hát a békés szív csendes egyhangúsága volt e szelidlelkű öreg teljes életének is az uralkodó hangulata. Ugy illett neki ez a modor! Én is hallgattam őt, mint gyermek és serdülő ifjú meglehetősen hosszú ideig. És azt kell mondanom, hogy nagyobb hatást könyörgéseivel még senki sem gyakorolt reám, mint épen ő, kinek imádságai még ma is füleimbe esendülnek, noha pedig szenvedélyes szokásom volt egy időben hírneves papokat hallgatni, a kik közül nem egy, a szavalva imádkozás mesterségét egészen a művészetig vitte. De megvallom, hogy épen ebben, illetőleg a művészi elem előterbe lépésében csapott rám egy némelyik hallgatásánál az a veszedelem, mely szívemet a művészi élvezetek régiójába ragadta az imádkozás áhítatából, melyet pedig megtartani inkább óhajtottam volna. Hát bizony a szószéki imádkozás művészete nem abban áll, hogy valaki még imádkozni is tükörből tanuljon s komédiás legyen; hanem abban, hogy: a szív teljességéből szóljanak a jai, természetes egyszerűséggel. Ilyen volt Polgár imádsága, melyhez hasonló, ebben a modorban, sohasem hallottam, noha pedig ez irányban számos híve van még ma is, különösen az öregebb papok között. És a nép is kedveli e modort, főként köznapokon, mikor ha útjában kérdezik, azt mondja: „könyörgésre megyek“. Sohasem felejttem el, hogy a kecskeméti templomban, mint „zajdult“ meg sokszor a gyülekezet, mikor Polgár imádkozott, és hogy a közáhitat e felsőhajtásai mily óriás hatást gyakoroltak még a gyermek és a serdülő ifjú kedélyére is.

Csécsi stílusa egyébként, mely — leszámítva a néhány kifogásolt pontot — nemesen egyszerű, alkalmas bármely modor szerint való imádkozásra. S imádságainak általában az a legnagyobb érdeme, hogy szerző erős hitének s megszentelődött világnézetének, sorsunk dolgainak kibékítő nagy áldásait, úgy szólván, észrevétlenül rakja a szívünkbe. Nem kétkedem tehát, hogy a makói híveknek is ez a bírálata: „de jóízűt lehet kigyelmeddel imádkozni!“

Megemlítem végre, hogy a könyv tartalma: hét hétre szóló reggeli és délelti imádság, minden darab külön zárímádsággal s öt betegért mondandó könyörgés. A papír szép és erős, a nyomás példányszerű tiszta, a kiállítás nemesen ízléses.

A legmelegebben ajánlom lelkészársaim figyelmébe és pártfogásába.

Garzó Gyula.

Ráth Mór némely kiadásai stb. (Vége).

Dr. Holub Emil. *A Fokvárostól a Masukulumbék országába* és Kivonat: „Hét év Dél-Afrikában“ című műből. Jogcsítozott kiadás. Körülbelül 180 eredeti fametszettel és 2 térképpel. 2 kötet. Fényes díszkötésben 13 frt. Könyvedvelők félbörkötésében 14 frt.

Az itt közölt útazás a legérdekesebb és legmegragadóbb jelenetek egész seregét nyújtja, s az egész út lefolyása meggyőző mindenkit arról, hogy Dr. Holub Emil rettenthetlen utazó, kit semmiféle akadály vissza nem riaszt céljától, s ki egyedül a nyers erőszaknak engedett, mikor visszavonult.

Holub János író és birtokában van mindama eszközöknek, melyek szükségesek, hogy útleírását ne csak a legtágabb körökben olvassák, hanem hogy az természetrajzi, földrajzi, történelmi, kereskedelmi és politikai megfigyeléseivel fogva nélkülözhetlen kézikönyv és forrásmunka legyen. Munkáját beesszé teszi ezenkívül a helyszíni felvételek alapján készült számos fametszet és térkép, s így kétség sem foghat fel az iránt, hogy a híres utazó ez új műve a művelt közönség minden rétegében a legbarátságosabb fogadtatásnak fog örüdni.

Stanley Henrik M. A legsötétebb Afrikában. Emin pasa Equatoria kormányzójának felkeresése, megszabadítása és visszavonulása. Egyetlen jogosított, az eredeti után fordított magyar kiadás. Nagy 8-rét. Két kötet vagy 44 füzet, 140 eredeti felvételek után készült rajzzal és számos térképpel. Díszkötésben 13 frt. Könyvedvelők gazdag díszkötésében 14 frt.

A kiadó a következő Stanley által egészen sajátkezűleg írt angol levelet kapta, melynek hű fordítása így hangzik:

London E. C. Fetter Lane St. Dunstan-House 1890. jun. 7-én. Ráth Mór úrnak Budapest. Kedves Uram! Értesüléseim szerint Budapesten más czégek is hirdették, hogy „A Legsötétebb Afrikában“ megjelenő félben levő munkámnak nem jogosított fordítását kiadni szándékoznak. Ezért is most írok önnek és értesítem, hogy önt és egyedül önt tekintem a magyar kiadásra nézve kiadómnak. Angol kiadóim megküldték önnek a szöveget, az illusztrációkat és térképeket, a melyek szükségesek, hogy munkám az ön nyelvén megjelenjék és ennek eszközlésére egyedül önt jogosítom föl. Igaz híve Henry M. Stanley.

Az eredeti kiadás bevezetéséből:

„A kiadók törekvése volt a munkát minden tekintetben a lehető legjobbá tenni, amaz igen komoly igyekezettel, hogy lehetőleg hamar akartak eleget tenni a közönség rendkívüli sürgetéseinek, a minő még eddig nem volt soha stb.

A kiadók megragadják az alkalmat, és tudtul adják, hogy készülöben van egy harmadik kötet is, a mely bizonyos tekintetben a kettő kiegészítésének és olyannak tekinthető, mely a „Legsötétebb Afrikában“ egy fontos fejezetét egészíti ki. — Mounteney Jephson, a kit Stanley Equatoria-tartomány csapatához követül küldött, igen érdekes kötet könyvet írt. Meg kell jegyeznünk, hogy Jephson úr fogságba esett és Vádelában kilenc hónapig fogolyként őriztetett; eközben rendkívüli kalandjai voltak, melyekből csak a vélenlen szabadította meg. Munkája egy 8-rét kötetből fog állani, melyben illusztrációk és térképek lesznek és mely őszszel lesz készen“. Ezen kötet czíme:

Stanley H. M. és Mounteney Jephson. A legsötétebb Afrikában. Pótkötet. Emin pasa és a lázadás Equatoriában. Kilencz havi élmények és fogság a Sudani lázadók között. Egyetlen jogosított magyar kiadás. Számos képpel és térképpel. Díszes n. 8-rét kötet vagy 18 füzet. Egy-egy füzet 30 kr. Díszes kötésben 6 frt 80 kr. Könyvedvelők gazdag félbörkötésében 7 frt 40 kr.

Magyar Történelmi életrajzok. A m. t. akad. történelmi bizottságának segélyezésével kiadja a magy. történelmi társu-

lat. 1890. évfolyam. Nagy 8-r. Számos önálló és a szöveg közén nyomott képpel.

Gindely Antal. Bethlen Gábor fejedelem. 3 frt 20 kr. Díszkötésben 4 frt 20 kr.

Frankói Vilmos. Hunyadi Mátyás király. 4 forint 80 kr. Díszkötésben 6 frt. A két mű egy félbörkötésben 10 frt.

Történetünk egyik legkiválóbb alakjának s egyik legnépszerűbb uralkodónak, Mátyásnak az igazságosnak emlékét, halála négyszázados évfordulója alkalmával a nemzet kegyelettel és illő fényvel készül megünnepelni. Az ünnepélyeknek méltó kiegészítése a díszes illusztrált munka, melynek első füzete halála évfordulója napján, ápril 6-án adatott át a közönségnek. Hunyadi Mátyás életét részben nem ismerjük, részben pedig hiányosan ismerjük. Életrajzának jelentékeny része eddig teljesen ismeretlen, egészen új levéltári adatok alapján van megírva, melyeket Európa legkülönbözőbb levéltáraiból gyűjtött össze Frankói, s melyek az egész művelt közönség által élvezhető alakban vannak feldolgozva. Épen így az illusztrációk is Mátyás király emlékének felelevenítésére szolgálnak. Az Életrajzok két tehetséges illusztrátora, Dörre és Cserna útazásokat tettek a hazában és külföldön, hogy a műemlékeket összegyűjtsék, s hogy azon helyekről, melyeket a nagy király emléke megszentelt, — hazaiakon kívül a bécsieket, bécs-újhelyieket, cseh- és morvaországiakat, slésciaiakat, boszniaiakat és szerbiaiakat, — helyszíni felvételeket eszközöljenek. Mátyás király arcképei sorozatában reprodukáljuk színnyomatban Ő Felsege laxenburgri palotájában őrzött egykorú arcképet is.

Gindely Bethlen életrajzát hosszas beható tanulmányok alapján írta meg. A hazai levéltárakon kívül felhasználta a német, francia, spanyol, olasz és németalföldi levéltárakban levő gazdag anyagokat is, mert harmadfélszáz év előtt Európa összes udvarait és népeit foglalkoztatta e nagy uralkodó, ki ezúttal új világításban fog egész nagyszabású politikájával a magyar közönségnek bemutatni. Az egykorú rajzok reprodukcióján kívül az egykorú emlékek is be lesznek mutatva, melyekről a fentírt két művész helyszíni felvételeket eszközölt.

A tartalmas könyvjegyzék különben, melyből a fentebbieket lapunkba átvettük, a következő főczímek alá sorolt műveket ismerteti: I. Albumok, díszkiadások, illusztrált művek. II. Arany János munkái. III. B. Eötvös József munkái. IV. Shakspeare művei. V. Jókai, Petőfi, Tompa, Tóth Kálmán, Vörösmarty munkái. VI. Dóczi Lajos, Szász Károly művei. VII. Kisfaludy-társaság pártolói könyvtára. VIII. Budapesti szemle. Leszállított áron. IX. Szépirodalom, Tanulmányok, Memoirok (különféle szerzőktől). X. Történelem, Földisme, Utazások (különféle szerzőktől). XI. Jog- és államtudományok. Törvénykezés.

Különfélék.

Debreczeni főiskola. A főiskolai tanárkarok közös gyűlése Sass Béla theol. akadémiai és Nagy Zsigmond főgymnasiumi tanárok székfoglaló értekezésének megtartására jövő februárhó 21-ét tűzte ki, illetőleg ajánlotta főt. püspök úr elé.

Egyházkerületi küldöttség. A mult évi okt. hó 23—25. napjain tartott tiszántúli egyházker. közgyűlés jegyzőkönyvének 390. számú határozata szerint a szatmári felsőbb leányne-

velő intézet anyagi ügyeinek tanulmányozása ügyében Kiss Áron esperes úr elnöklete alatt Tóth Sámuel egyházker. főjegyző és Kiss Albert egyházker. tanácsbíró urak küldettek ki nevezett városba. A küldöttség jövő februárhó 4-én száll ki Szatmárra, s ott olvészvén teendőit, elintézi egyszermind a Bencsik István esperes úr vámfalusi hibás anyakönyvvezetésének ügyét is.

Lelkészválasztás. A zsákai ev. ref. egyházközség más helyre változott lelkésze helyére f. hó 4-én egyhangúlag Vadon Miklós nyüvedi lelkészt választotta meg. Őszintén örülünk kedves barátunk, kortársunk ez előmenetelén. A ki éveken át hű volt a kicsinyben, az megérdemli, hogy az isteni kegyelem őt már itt e földi életében nagyobbra is elhívja. Áldja meg őt a jó Isten új munkatérén Szentlelkének minden áldásával!

Halálozás. Gönczi Dániel forgolányi nyugalmazott lelkész f. hó 14-én meghalt. A 88 évet ért agg lelkész már évekkkel ezelőtt nyugalomba lépett. Áldásteljes életét, jellemének nemes vonásait egy hozzánk beküldött s jövő néhány számban közlendő nekrológban fogjuk méltatni. Legyen áldott a hosszú munkában kifáradott hű lelkész, egyházunk egyik érdemes Nestorának emlékezete!

A kisedóvás ügyével foglalkozott közelebb 8 napon át képviselőházunk. Teljes tisztelet Gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszterünknek, ki e véghetetlenül fontos kérdésnek törvényhozás által való megoldására is kiterjesztette figyelmét. A jan. 19-én tartott, ez évben első érdemleges ülésen vétetett föl ezen ügy, melynek a miniszter több beszédben kifejtett nézete szerint abban állanak főelőnyei, hogy csökkenteni fogja a gyermekhalandóságot, előmozdítja a népiskola számára az előképzést, s alkalmat nyújt a haza idegen ajkú polgárainak az állam nyelvének elsajátítására. A képviselőház által immár elfogadott törvényjavaslatban meg van jelölve az a határ, a meddig az óvodába járás kötelezettsége tart; az óvók helyett inkább óvónők alkalmaztatnak, mint a kik leginkább pótolhatják az anyát s e mellett a nők kellő munkakört találnak az óvodákban. Részünkről a nemzet szellemi, erkölcsi és physikai előhaladásának egyik hatalmas vívmányaként tekintjük e törvényt, annál is inkább, mert az az egyes felekezeteknek, tehát a mi felekezetünknek is megengedi az óvodák létesíthetőségét, tehát ezekben felekezetünk szelleme csiráinak megteremthetőségét. Ama régi igazság mellett tesz továbbá ezen törvény tanúbizonyosságot, a mely szerint a magyar a világnak egyik legelső parlamentáris fejlettségű nemzete. Bizonyos dolog ugyanis, hogy mi e törvényt megelöztük az európai államokat, mert csak Franciaországban van törvény a kisedóvásról, de itt sem önállólag van az keresztülvive, hanem csak az elemi oktatással kapcsolatban.

Máramaros-Sziget. E helyről az ev. ref. egyháztanács elnöksége egy kérő levelet intéz hit- és vérrokonainkhoz, adományokat kérvén 1859. és 1872-ben a lángok által elemésztett s mindéddig föl nem építhetett temploma befejezésének czéljára. A kérő levelet, melyet főt. püspök urunk is szeretettel ajánl a megkeresettek kegyes figyelmébe, közelebb egész terjedelmében ki fogjuk adni.

Szíves kérelem újabb egyházirodalmunk külföldi ismertetése érdekében. Az a szíves fogadtatás és elismerés, a melylyel a derék Prot. Irod. Társaság és annak kiadványairól a Köstlin-féle Theol. Studien und Kritiken 1891. I. füzetében közölt hosszabb ismertetésem a külföldön s részben ide benn a

prot. sajtó részéről is találkozott, fölbátorít arra, hogy azzal a legközelebbi jövőben egy nagyobb tanulmányomban újabb egyházirodalmunkat is a maga összes phasisaiban megismeressem. A lehetőségig hű és teljes képet szeretnék nyújtani a legjobb akaratú tanulmányomban a külföldnek a mi lassan mozduló, de mégis élő egyházirodalmunkról, a melyre nézve az eddigelé, ismertető hiányában sok tekintetben tájékozatlan. Óhajtanék abban kiterjeszkedni összes egyházirodalmi mozgalmakra a Prot. Egyházi és Iskolai Lap megindításától kezdve a Közpapok, illetve Reformátusok Lapjáig, s a Prot. Theol. Könyvtártól föl a Prot. Irod. Társaság megalakulásáig, illetve szerencsés megindulásáig. Nevezetesen kiterjeszkedem majd régebbi és újabb keletű vállalatokra épűgy, mint egyéb irodalmi erőlködéseinkre, úgy hogy a legkisebb prot. német vagy magyar néplap vagy egyéb prot. jellegű termék sem fogja kikerülni figyelmemet. E munkálatomhoz természetesen nagy szükségem van prot. lapjaink jelenlegi és volt buzgó szerkesztőinek és ev. ref. vagy ág. ev. lelkész vagy tanártársaimnak szíves tájékozó útbaigazítására, illetve ügyemnek: közös jól felfogott ügyünknek jóakaró támogatására, — nevezetesen a hazai régebbi vagy újabb lapok, vállalatok vagy egyéb irodalmi mozgalmak czéljainak, életük időtartamának stb. pontos megjelölésére és velem való közlésére, úgy hogy a legkisebb adatnak rendelkezésemre való bocsátását is forró köszönettel fogom fogadni. Az eszmét e tanulmányomhoz a Sárospataki Lapok érdemes szerkesztőjétől, Radácsi György barátomtól vettem, ki fentírt közleményemnek bírálatos ismertetésében sok útbaigazító adattal máris szolgált, sőt egyházirodalmi viszonyaink képének a külföldön való feltüntetésére egyenesen föl is szólított. Ha netán lapjaink vagy folyóirataink általam nem ismert régebbi évfolyamaiban máris megjelent volna egyházirodalmi viszonyainkat ismertető, s így megirandó tanulmányomat közelről érdeklő és útbaigazító ily cikk vagy értekezés, úgy annak szíves megjelölését és tudomásomra hozatalát kérve-kérem, a mennyiben ily tárgyú előmunkálat nehéz munkámat felette megkönnyítené. Révész Imre Figyelmezőjét és apologetikai-polemikai íratait pedig kölcsönbe kérem, vagy esetleg pénzért is átveszem. Érzem és tudom, hogy a művelt külföldnek, különösbbe a németországi prot. egyházi és theologiai körök máris észlelhető szíves érdeklődésére nekünk magyar protestánsoknak szükségünk van, — azt ápolni, fejleszteni és tőlünk telhetőleg erősíteni valóságos missió, s ifjú életünk egyik legemelőbb és legéltetőbb vezérgondolatát képezi. E magyar prot. missiói ügyet prot. pap- és tanártársaimnak buzgó pártfogásába ajánlva, az erőtelennek erősítését s szíves mielőbbi tudósításait kérve, maradtam mély tisztelettel és legforróbb köszönetem előleges jelzésével Eperjesen, 1891. január 24. Dr. Szlávik Mátyas, ev. theol. tanár. — Készséggel ajánljuk a fentebbi kérelmet minden oldalról való szíves támogatásba. Mi bizonyára örömmel megteszszük annak létesíthetése érdekében a magunkét. Dr. Szlávik barátunk minden tekintetben képes egy ily munka végezésére, s ha ismertetését egy történetíróhoz méltó tárgyilagossággal írlandja, s minden kor és theologiai iskola embereit, munkáit elfogulatlanul nézi és bírálja meg: csak hálára kötelezhet mindnyájunkat, kik tudjuk, mennyire nem ismernek bennünket odakinn, a művelt külföldön.

A Predikatori Tár számára Szász Gerő szerkesztő által hirdetett pályázat eredménye következő: közönséges egyházi beszéddel Bitai Béla brassói segédlelkész, alkalmi egyházi

beszéddel Andrási Kálmán buji lelkész a mi egyházkerületünkben, esketési ágendával Benkő István rákos-palotai lelkész s végre keresztelési ágendával Kiss Ferencz debreczeni segédlelkész nyertek díjakat, a két első 60—60, a két utóbbi 40—40 frankot. Gratulálunk a nyerőknek s köztök különösen debreczeni egyházunk szép tehetségű, remek tollú ifjú segédlelkészének, az egyházközségünk tagjai előtt kiváló jó egyházi szónok hírében álló tiszt. Kiss Ferencz úrnak.

Zsinati előmunkálatok. Örvendve jelezzük, hogy ismét egy újabb zsinati előmunkálat küldetett be hozzánk, melyet „Egyházi törvénykezésszervezete“ czímen Beöthy Zsigmond, Pap Gábor, Bernáth Elemér és Dr. Kolozsvári Sándor készítettek. A munkálat, megokolásával együtt 14 lapra terjed. Sort kerítünk bírálatos ismertetésére.

Szerk. posta. Censor. Becses cikkét megkaptam s örülök, hogy már közelebbi számunkban felszólalhatunk Felső-tiszapartinak tendentiosus cikke ellen. — P. J. Győr. Bocsánat, de nem elegyedem be az ilyen pörlekedésekbe. A Közpapok Lapjának is ilyenforma ügye van kiadójával. Az onnan beküldött felhívást sem közöltem.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Pályázat

a tiszántúli ev. ref. egyházkerületben a n.-szalontai ev. ref. egyházmegyéhez tartozó *erdő-gyarakai* ev. ref. egyház lelkészi állomására.

Javadalma egyházmegyei értékelés szerint: 618 frt; mely 150 frt készpénzből, 50 köből kétszeres gyűlt búzából, 25 köből alj-gabonából, 4 hold földből (szántással), 10 öl tűzi fából és stólából kerül ki, úgy hogy ezen egyház III-ik osztályba van sorozva.

Elválasztott lelkész az egyházmegyei lelkészi gyámintézetnek kötelezett tagja és annak pénztárába kegyeleti átalány czímén 250 frtot fizetni köteles hivataloskodásának első évében. Állomását f. évi ápril hó 24-én elfoglalni köteles.

A kellően felszerelt pályázati kérvények f. évi február hó 23-ig a n.-szalontai egyházmegye esperesi hivatalához N.-Szalontára küldendők.

Debreczen, 1891. január 23.

Révész Bálint,
ev. ref. püspök.

Pályázat

a tiszántúli ev. ref. egyházkerületben a n.-szalontai ev. ref. egyházmegyéhez tartozó *boros-sebisi* egyház lelkészi állomására.

Javadalma egyházmegyei értékelés szerint: 450 frt, mely 150 frt készpénzből, 32 hold szántó és kaszáló földből, legeltetési jogból, — 5 köből búza, 5 köből tengeri és stólából kerül ki. Ehhez jön a „boros-sebisi missiói-kör“ lelki gondozásáért, az egyházi közalapból missiói czímen megszavazott évenkénti 300 frt: — úgy hogy ezen egyház ily módon a III-ik osztályba van sorozva.

Elválasztott lelkész az egyházmegyei lelkészi gyámintézetnek kötelezett tagja s kegyeleti átalány czímén elődje családjának 108 forintot fizetni köteles hivataloskodásának első évében. Állomását f. évi ápril 24-én elfoglalni köteles.

A kellően felszerelt pályázati kérvények f. évi február hó 23-ig a szalontai ev. ref. egyházmegye esperesi hivatalához N.-Szalontára küldendők.

Debreczen, 1891. január 23.

Révész Bálint,
ev. ref. püspök.

Pályázat

a tiszántúli ev. ref. egyházkerületben a nagy-szalontai ev. ref. egyházmegyéhez tartozó *fekete-tóti* egyház lelkész-tanítói állomására.

Javadalma egyházmegyei értékelés szerint: 330 frt, mely csekély készpénzből, földből, legelő-illetőségből és terményekből kerül ki. Ehhez jön a lelkész-tanítói javadalom felemelésére az egyházi közalapból 32 év tartamára megszavazott évjáradék: 70 frt s illetőleg annak tőke-képző 1 és $\frac{1}{2}$ %-os levonása után 49 frt, úgy hogy ezen egyház a IV-ik osztályba van sorozva.

Elválasztott lelkész-tanító az egyházmegyei gyámintézetnek kötelezett tagja s annak pénztárába hivataloskodásának első évében kegyeleti átalány czímén 100 frtot fizetni köteles. Állomását f. évi ápril hó 24-én elfoglalni köteles.

A kellően felszerelt pályázati kérvények f. évi február hó 23-ig a szalontai ev. ref. egyházmegye esperesi hivatalához N.-Szalontára küldendők.

Debreczen, 1891. január 23.

Révész Bálint,
ev. ref. püspök.